

Göteborgs kommun

Stadsdelen Norra Hisingen

[norrahisingen@norrahisingen.goteborg.se](mailto:norrahisingen@norrahisingen.goteborg.se)

Rektorn vid Bärbyskolan

[linda.svensson@norrahisingen.goteborg.se](mailto:linda.svensson@norrahisingen.goteborg.se)

## Beslut för grundskola

---

efter tillsyn av Bärbyskolan  
i Göteborgs kommun

## Tillsyn av Bärbyskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Göteborgs kommun under åren 2011 och 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Bärbyskolan besöktes av Skolinspektionen den 5 och 13 juni 2012.

### Helhetsbedömning

---

Tillsynen vid Bärbyskolan visar att skolans kvalitetsarbete inte tar sin utgångspunkt i sammanställningar och analyser på skolnivå av måluppfyllelsen i samtliga ämnen. Genom att analysera sina resultat kan skolan identifiera utvecklingsbehov och ges ett viktigt underlag för planeringen av utvecklingsinsatser. Det finns exempel på pågående kvalitetsarbete vid Bärbyskolan och skolenhetens rektor tar ansvar för att det genomförs uppföljningar och utvärderingar av delar av verksamheten under personalens medverkan. Skolinspektionen bedömer dock att Bärbyskolans systematiska kvalitetsarbete, som ska ta sin utgångspunkt i måluppfyllelsen, måste förbättras.

Vidare visar tillsynen att det finns brister i skolans dokumentation kring elevernas kunskapsutveckling. Arbetet med såväl åtgärdsprogram som elevernas individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen måste utvecklas så att dessa dokument blir effektiva verktyg för skolans arbete för att varje elevs utveckling mot utbildningsmålen.

Av tillsynen framgår att det bedrivs ett regelbundet och målinriktat värdegrundarbete vid skolenheten som involverar all personal och som utvärderas regelbundet, bland annat med hjälp av trivselenkäter.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudman måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

### Beslut

---

#### Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Bärbyskolan i Göteborgs kommun, Norra Hisingen måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till. En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken Skäl för beslut.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast den **8 oktober 2012** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

#### **Grundläggande värden och inflytande**

Eleverna ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Grundläggande värden och inflytande.

I detta ingår att:

- Utformningen av inflytandet anges i planeringen av verksamheten och skolan har en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad (1 kap. 10 §, 4 kap. 14 § första stycket skollagen, Lgr 11 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande).
- Eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll (4 kap. 9 § skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar).

#### **Särskilt stöd**

Åtgärdsprogrammen anger inte vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas (3 kap. 9 § skollagen).

#### **Bedömning och betygssättning**

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte om elevens kunskapsmässiga utveckling.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Bedömning och betygssättning.

I detta ingår att:

- De skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven (10 kap. 13 § skollagen).
- I de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt (10 kap. 13 § skollagen).

#### **Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**

Rektorn tar inte i tillräcklig utsträckning ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

I detta ingår att:

- Rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen (4 kap. 4 och 5 §§ skollagen, Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar).

#### **Anmärkning**

Skolinspektionen har vid tillsynen konstaterat en mindre allvarlig brist som måste åtgärdas för att eleverna ska få den utbildning de har rätt till. Huvudmannen ges därför en anmärkning.

En redogörelse av konstaterad brist finns nedan under Skäl för beslut.

Till följd av anmärkningarna ska **Ni senast den 8 oktober 2012** vidta åtgärder för att rätta till bristen och redovisa dessa åtgärder för Skolinspektionen.

#### **Trygghet och studiero**

Skolans plan mot kränkande behandling saknar redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

## Skäl för beslut

---

### Föreläggande:

#### Bedömningsområde: Grundläggande värden och inflytande

#### Bedömning:

Eleverna ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen.

#### Motivering:

Enligt skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen och elevers åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till elevers ålder och mognad. Enligt läroplanen ska läraren svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Rektor har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Det är, enligt läroplanen, inte tillräckligt att i undervisningen förmedla kunskap om grundläggande demokratiska värderingar. Undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer. Vidare anger skollagen att den närmare utformningen av inflytandet ska anges i samband med planeringen av verksamheten.

Av lärarintervju och rektorsintervju framgår att det varierar mellan olika lärare huruvida och i vilken omfattning eleverna ges ett reellt inflytande över undervisningen. De elever som Skolinspektionen samtalar med beskriver att de ibland får vara med att rösta om arbetssätt eller redovisningsformer, men att planeringen för arbetet oftast är bestämd på förhand av läraren. Av lärarintervjun framgår att det finns olika syn på och arbetssätt kring elevinflytande. Exempelvis beskrivs arbetssätt som handlar om att läraren fångar upp elevers spontana reflektioner och frågor under arbetets gång. Lärare ger också exempel på elevinflytande som är planerat, där eleverna ges möjlighet till inflytande över undervisningen i samband med den pedagogiska planeringen av ett arbetsområde. Lärarna uppger att man diskuterar elevinflytande i arbetslagen, men att det inte finns någon gemensam strategi eller planering för hur elevinflytande över undervisningens arbetssätt, arbetsformer och innehåll ska utformas och öka i takt med elevernas ålder och mognad. Rektor beskriver att det också handlar om att utveckla arbetet med att klargöra och medvetandegöra eleverna när de ges möjlighet till inflytande. På frågeområdet "Delaktighet och inflytande" i Skolinspektionens lärarenkät och elevenkät har Bärbysskolan ett lägre indexvärde än genomsnittet i enkätundersökningarna. I sammanfattningen av skolans utvärderade verksamhetsplan 2011 nämns också främjande av elevinflytande som ett mål för fortsatt skolutveckling.

Utredningen visar att alla elever inte har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att utformningen av inflytandet inte anges i planeringen av verksamheten. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

**Författning:**

1 kap. 10 §, 4 kap. 9 och 14 §§ skollagen

Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

**Bedömningsområde: Särskilt stöd****Bedömning:**

Åtgärdsprogrammen anger inte vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

**Motivering:**

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Intervjuer med personal och rektor visar att det vid Bärbyskolan upprättas åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd och att det finns en tydlig ärendegång för detta arbete som tar sin utgångspunkt i gällande skollag. Lärarna och elevhälsan samverkar vid upprättandet av åtgärdsprogrammen. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av vid tillsynen är dock av skiftande kvalitet. I något av åtgärdsprogrammen är det svårt att utläsa vilka elevens behov är, vilket gör det att det inte går att avgöra om de åtgärder som presenteras bidrar till att ge eleverna det särskilda stöd de är i behov av. I flera åtgärdsprogram saknas uppgifter om hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. I intervju med personal i elevhälsan och rektor uppges att åtgärdsprogrammen tydligare behöver ange elevens behov, skolans åtgärder och hur dessa ska följas upp och utvärderas.

Av utredningen framgår att åtgärdsprogrammen inte alltid anger vilka behov eleven har, hur de ska tillgodoses, samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

**Författning:**

3 kap. 9 § skollagen

**Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning****Bedömning:**

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte om elevens kunskapsmässiga utveckling.

**Motivering:**

Enligt skollagen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

De individuella utvecklingsplaner (IUP) med skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av är av varierande kvalitet. I några exempel fokuserar de skriftliga omdömena mest på vilka moment som genomförts och det framgår inte alltid vilka kunskaper eleven tillgodogjort sig i ämnena eller hur elevens utveckling i förhållande till kunskapskraven ser ut. I de natur- och samhällsorienterade ämnena, som har separata kursplaner i årskurserna 4-6, saknas tydliggjorda omdömen i respektive ämne. Omdömen i ämnet teknik finns inte i något av de exempel som Skolinspektionen har tagit del av.

I den sammanfattning av vilka insatser som behövs för elevens fortsatta utveckling är exemplen på insatser i vissa fall väldigt generella, som till exempel "Extrauppgifter i skolan" eller "få hjälp med detta i skolan". Vid intervju med personal framkommer att det pågår ett arbete med att utveckla elevernas IUP:er med skriftliga omdömen genom att tydligare koppla det som skrivs till kunskapskraven i kursplanerna och genom att utveckla den framtidsytande delen av IUP:en. Vidare säger personal att det finns variationer mellan hur olika lärare formulerar sig och att de ägnat studiedagar åt att diskutera detta. Rektor uppger också att det finns behov av att förbättra arbetet med elevernas individuella utvecklingsplaner.

Av utredningen framgår att eleven och elevens vårdnadshavare inte informeras om elevens kunskapsmässiga utveckling eftersom de skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna inte i alla ämnen avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven. Vidare framgår i elevernas individuella utvecklingsplaner inte alltid vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

**Författning:**

10 kap. 13 § skollagen

**Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**

**Bedömning:**

Rektorn tar inte i tillräcklig utsträckning ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

**Motivering:**

I skollagen anges att rektorn ansvarar för att det på skolenhetsnivå genomförs ett kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Enligt läroplanen ansvarar rektor för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

På skolenhetsnivå dokumenteras Bärbysskolans kvalitetsarbete i en årlig verksamhetsplan som följs upp. I verksamhetsplanen för år 2011 och i dess uppföljning saknas sammanställning och utvärdering av kunskapsresultaten vid skolan. Lärare och rektor uppger att de endast analyserat måluppfyllelsen i de ämnen där det finns/funnits nationella ämnesprov. Rektor uppger att kunskapsresultaten från och med läsåret 2011/2012 kommer att sammanställas och utvärderas i samtliga ämnen och årskurser där det finns kunskapskrav.

Av utredningen framgår att rektor inte i tillräcklig utsträckning tar ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen. En förutsättning för ett systematiskt kvalitetsarbete är att resultaten följs upp och analyseras. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

**Författning:**

4 kap. 4-5 §§ skollagen

Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

**Anmärkning:****Bedömningsområde: Trygghet och studiero****Bedömning:**

Skolans plan mot kränkande behandling saknar redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

**Motivering:**

Enligt skollagen ska det inom ramen för varje verksamhet bedrivas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Vidare ska det enligt skollagen årligen upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Enligt skollagen är en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektor.

Skolan har en plan mot diskriminering och kränkande behandling. I planen finns en redogörelse för vilka åtgärder som en kartläggning har visat behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling, men det saknas en redogörelse för hur föregående års åtgärder genomförts. I planen anges dock att föregående års plan mest bestått av "löpande arbete och av policyförklaringar, vilket gjort den svår att utvärdera" samt att "en lärdom är att i fortsättningen formulera tydliga mål och konkreta åtgärder så att de verkligen går att genomföra och utvärdera". Vidare anges att planen ska utvärderas i samband med varje läsårsslut. I skolans plan anges också att anmälan avseende kränkande behandling sker till rektor vid "konstaterad mobbning eller kränkning". Dock framgår av intervjuer med rektor och personal att skolan har ändrat dessa rutiner så att anmälan till rektor sker om personal får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling.

Utredningen visar att skolans plan mot kränkande behandling inte innehåller en redogörelse för hur föregående års åtgärder genomförts. Huvudmannen ges därför en anmärkning och måste se till att bristen åtgärdas.

**Författning:**

6 kap. 6 och 8 §§ skollagen

## Bakgrund

---

### Måluppfyllelse

Inför tillsynen har Bärbyskolan inkommit med en sammanställning av måluppfyllelsen i årskurs 3 och 5 för år 2011. Sammanställningar av måluppfyllelsen för tidigare år saknas. (Från och med läsåret 2011/2012 finns det nationella kunskapskrav i årskurserna 3, 6 och 9.) Enligt skolans sammanställning nådde 90 procent av eleverna i årskurs 3 målen i matematik och 95 procent i svenska år 2011. (Från och med läsåret 2011/2012 finns för årskurs 3 kunskapskrav även i de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena.) Av Skolverkets officiella statistik över resultaten för årskurs 3 i de nationella ämnesproven år 2011 framgår att andelen elever som nådde kravnivån i de olika delproven i matematik och i svenska varierade mellan 83-100 procent.

I årskurs 5 nådde år 2011 enligt skolans sammanställning 100 procent av eleverna målen i alla ämnen utom engelska (89 procent), matematik (94 procent) och SO (94 procent). För ämnet hem- och konsumentkunskap redovisas inga resultat och rektor uppger att måluppfyllelsen i detta ämne för de elever som då gick i årskurs 5 istället följs upp under läsåret 2011/2012 och då i förhållande till kunskapskraven för årskurs 6. Av Skolverkets officiella statistik över resultaten i de nationella ämnesproven för årskurs 5 år 2010 framgår att enstaka elever inte når kravnivån i de olika delproven i matematik och svenska. I ämnesprovet i engelska når 82 procent av eleverna kravnivån i två av delproven.

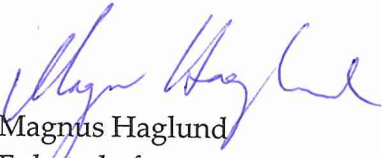
De elever i elevrådet som Skolinspektionen träffar beskriver att de trivs och är trygga på skolan, vilket även framgår av den enkät som elever besvarat inför tillsynen. Enligt intervjuer med personal och rektor bedrivs vid skolan ett värdegrundsbete involverar all personal vid skolan och som följs upp och utvärderas regelbundet bland annat genom trivselenkäter.

### Beskrivning av Bärbyskolan

Bärbyskolan i Säve i stadsdelen Norra Hisingen omfattar förskoleklass till och med årskurs 6. På skolan går drygt 160 elever i åldershomogena klasser. Lärarna är organiserade i ett arbetslag för förskoleklass och årskurserna 1-3 samt ett arbetslag för årskurserna 4-6.

I ärendets slutliga handläggning har utredare Mats Aronsson och jurist Susanna Åhgren deltagit.

**På Skolinspektionens vägnar**



Magnus Haglund  
Enhetschef



Linda Svensson  
Utredare

**Bilagor:**

**Bilaga 1 Allmänt om tillsynen**

## Allmänt om tillsynen

---

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats ([www.skolinspektionen.se/Tillsyn](http://www.skolinspektionen.se/Tillsyn)).